nevű gleichnamig ● ***~ rangú*** ranggleich
azonosít (-ottam, -ott, son, -ana) <ige>
vkit/vmit identifizieren *h* **A**: *azonosítja a holttestet* den Leichnam identifizieren
vkit/vmit vmivel gleichsetzen *h* **A**, **mit+D**; identifizieren *h* **A**, **mit+D**: *Azonosítja a fölényeskedést a tudással*. Arroganz mit Können gleichsetzen * *A színészt azzal a szereppel azonosítják, amelyet a sorozatban játszik.* Der Schauspieler wird mit jener Figur identifiziert, die er in der Serie spielt.

Hessky-Iker, 702. o.
azonos (-an) (*vkivel vmivel)* <mn> gleich; iden-tisch (**mit+D)**: *Azonos véleményen vagyunk.* Wir sind der gleichen Meinung. * *Azonos a keresett személlyel*. Er ist mit der gesuchten Person identisch.
azonosít <ige>
1 *vkit/vmit* identifizieren *h* **A**: *azonosítja a holttestet* den Leichnam identifizieren
2 *vkit/vmit* vkivel/*vmivel* identifizieren *h* **A**, **mit+D**; identifizieren *h* **A**, **mit+D**: *A színészt a szerepével azonosítják.* Der Schauspieler wird mit seiner Rolle identifiziert.

Ami hiányzik a tanulószótár szócikkeiből, az vagy kikövetkeztethető a megadott elemekből, vagy többnyire nem középfokú szövegekben fordul elő.

Természetesen nincs olyan szótár, amelyik minden kifejezést és szóösszetételt tartalmazna s minden felhasználó igényeit ki tudná elégíteni, de a Hessky Regina és Iker Bertalan által szerkesztett tanulószótárról meggyőződéssel állíthatjuk: kiválóan teljesítette kitűzött célját, hogy a nyelvtanulók és nyelvvizsgázók kezébe kellően gazdag, pontos és jól használható szótárt adjon. Végre egy szótár, amelyet igazán jó szívvel ajánlhatunk diákjainknak, mert megbízható, alapos, tartalmaz szinte minden fontos szót, fordulatot, és hatékonyan segíti a helyes kifejezés, értelmezés megtalálását, valamint a szavak helyes használatát. S akkor is élvezet forgatni, ha éppen nem egy adott kifejezést keresünk!

Vogelné Takács Gabriella

Forgács Erzsébet
Kontrastive Sprachbetrachtung
Klebelsberg Kuno Egyetemi Kiadó: Szeged, 2007. 380 p.

Forgács Erzsébet könyve hiánypótlónak szánt mű, hiszen valóban nincs a piacon olyan, a felsőoktatásban használható tankönyv, amelynek segítségével a németül olvasó hallgatók egyrészt alapvető elméleti ismereteket szerezhetnének a kontrasztív nyelvészetről, másrészt példák alapján megismerhetnék, felfedezhetnék annak gyakorlati hasznosságát.

A dicséretes szándék ellenére a könyvnek jelentős hiányosságai vannak. A könyv 10 fejezetből áll (ezt kiegészíti egy 11. fejezet, amely a feladatok megoldását tartalmazza), ám ezek nem képeznek szerves egységet, így a könyv valójában három részre tagolódik. Az első három fejezet, amely a könyvnek csaknem felét teszi ki, a bevezetésen kívül grammatikai kérdésekre tér ki, elsősorban a morfológia területén. A 4. fejezet a szókincs problémáját tárgyalja, elsősorban a német mint idegen nyelv oktatásának szemszögéből, a későbbi fejezetek frazeológiával, illetve fordítástudománnyal foglalkoznak. Az említett három rész mind stílusában, mind felépítésében meglehetősen eltér egymástól. Míg az első rész tankönyv jellegű, a második inkább nyelvtanároknak, a harmadik – nézetem szerint – inkább a tágabb értelemben vett szakmának szól. Ezt látszik alátámasztani az is, hogy ebben a részben csak igen kevés feladat található.

Az első három fejezetet olvasva az az érzésem támadt, hogy egy nyelvészeti bevezető könyvet olvasok. Utánanézvén megbizonyosodhattam afelől, hogy nem tévedek. E fejezetek jelentős része a szerző *Einführung in die Sprachwissenschaft* című, 2002-ben megjelent könyvének szó szerinti átvétele – az 1. fejezet esetében a forrás megjelölése nélkül. Sajnálatos módon a szerző korábbi könyvének szövegével annak tévedéseit is átveszi,

amikor például azt állítja, hogy a nyelvek nyelvtipológiai – vagy morfológiai (!) – csoportosítása a XX. században keletkezett (p. 27), az arab inkorporáló nyelv (p. 51), az oroszban van határozatlan névelő (p. 74) stb. Leginkább problémásnak viszont azt tartom, hogy a szerző a németet egyértelműen a flektáló nyelvek közé sorolja (pl. p. 32), mikor az újabb tipológiai szakirodalomban kivétel nélkül „Mischtyp"-nek, azaz igazából egyik csoportba sem sorolhatónak tekintik. Ami a kontrasztivitást illeti: a szerző sok figyelmet szentel a két nyelv különbségeinek. Ezek nehézséget okozhatnak a németet tanulók számára, azonban a kontrasztív módszer – sajnos – nem minden esetben nyújt segítséget a hibák megelőzésében. Hiába tudjuk például, hogy a magyarral ellentétben a németben ragozni kell a jelzőként használt mellékneveket, ha nem pontosan tudjuk annak szabályait. A problémás esetek bemutatása sem egységes. Egyes helyeken (pl. melléknévragozás, főnevek neme) igen részletes, másutt (pl. a kötőmód tárgyalásánál vagy a módbeli segédigék használatánál) csak példák felsorolására szorítkozik, holott éppen a kötőmód és a függő beszéd tanításakor – tapasztalataim szerint – a szisztematikus összehasonlítás a magyar nyelvvel nagy segítség lehet a nyelvtanulók számára. A legnagyobb csalódást azonban a III.8. fejezet jelentette, ahol a szerző néhány tipikus morfoszintaktikai hibát tárgyal. Igaz ugyan, hogy ezek a hibák a kontrasztív módszer segítségével megmagyarázhatók, viszont – véleményem szerint – leginkább a kezdő nyelvtanulókra jellemzők (pl. az egynél nagyobb számnevek után a németben – a magyartól eltérően – többes számú főnevet használnak). Mivel a szerző a könyvet felsőoktatásban tanuló német/germanisztika szakos hallgatóknak szánja (valamint, ha hihetünk a tanrendnek, a „Kontrastive Sprachbetrachtung" című kurzus a Szegedi Tudományegyetemen a „régi típusú" osztatlan képzésben a hetedik szemesztertől kötelező), az ilyen típusú hibák ismerete ugyan szükséges lehet egy nyelvtanár számára, de semmiképpen sem elegendő. (Magam is tartok kontrasztív nyelvészet kurzust elsőéves BA-s hallgatóknak, akik, ha az első órán megkérdezzük őket, hogy milyen különbségek vannak a német és a magyar nyelv között, az említett fejezetben tárgyalt különségeket – talán az igemódokra vonatkozók kivételével – rövid gondolkodás után felsorolják. Így számomra nehezen hihető, hogy a 7. szemeszterben is ugyanezekkel az interferenciahibákkal kellene foglalkozni.)

A lexikológia és a frazeológia nem szakterületem, így ezekről a fejezetekről csak röviden szólnék. Mint említettem, nem kapcsolódnak szorosan az előzőkhöz, egymáshoz is csak részben, inkább különálló tanulmányoknak tűnnek. Felmerül a gyanú, hogy a szerző korábbi ilyen tárgyú tanulmányairól vagy azok átdolgozásáról van szó. Ez az eljárás természetesen legitim, ha megadjuk a forrást. A frazeológiával foglalkozó fejezetek közül csak a 8. fejezet (Phraseologie IV) tartalmaz feladatokat. Ezek összeállításakor nagyobb gondossággal kellett volna eljárni, ugyanis az 5-ös és a 11-es, valamint a 3-as és a 13-as feladat is ugyanaz, a 14. feladat padig tartalmazza a másodikat. A 8-as feladat egy korábbi fejezetben már szerepelt, csak nem feladatként, a 9-es feladatnak pedig nem szerepel a megoldása a 11. fejezetben a megoldókulcsnál.

Mint az előzőekből kiderül, a szerző – és a recenzens – által fontosnak tartott szisztematikusság és kontrasztivitás több helyen csorbát szenved. Összegzésül így azt mondhatjuk, hogy a könyv csak részben váltja be a hozzá fűzött reményeket.

Molnár Krisztina